

Saara Takkunen

6.11.2020

Lapsenhuoltolain mukaisten olosuhdeselvitysten ohjeistaminen - asiantuntijaryhmän nimeäminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) nimeää kansallisen asiantuntijaryhmän valmistelemaan valtakunnallista ohjeistusta lapsenhuoltolain mukaisten olosuhdeselvitysten laatimisen tueksi (SOPPA-työryhmä).

Viimeisimmän lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan lain (ns. lapsenhuoltolaki, 361/1983) muutoksen (190/2019) säätämisen yhteydessä eduskunta lausui, että lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asian tuomioistuinkäsittelyä varten laadittavan selvityksen (nk. olosuhdeselvitys) tekemisestä tulee antaa valtakunnallista ohjeistusta ja koulutusta. Lisäksi eduskunta lausui, että tarvetta säätää kelpoisuusvaatimukset selvityksen tekemiselle on arvioitava. (EV 175/2018 vp.) Myös Suomea velvoittavien ihmisoikeussopimusten valvontaelimet ovat kiirehtineet Suomea ottamaan käyttöön menetelmiä, joilla varmistetaan lapsen turvallisuus ja väkivallan riittävä huomioiminen huoltajusasioita ratkaistaessa (Kts. esim. GREVIO: Suomen maaraportti, s. 39).

Ennen päätöksentekoaan tuomioistuimen on lapsenhuoltolain 16 §:n mukaan tarvittaessa hankittava sosiaalilautakunnalta selvitys perheen tilanteesta. Tuomioistuimelle tehtävän selvityksen tarkoituksena on antaa lapsen huoltoa, asumista ja tapaamisoikeutta koskevissa riitatilanteissa tuomioistuimelle tietoa lapsen ja perheen tilanteesta, lapsen mielipiteestä, hänen elinolosuhteistaan sekä muista asian ratkaisemiseen vaikuttavista seikoista. Selvitykset ovat usein keskeisiä tiedonlähteitä lapsen huoltoa, asumista ja tapaamista koskevissa tuomioistuinkäsittelyissä.

Myös YK:n lapsen oikeuksien sopimus asettaa omat vaatimuksensa selvitystyölle, erityisesti lapsen näkemysten selvittämiseksi ja niiden huomioon ottamiseksi. Sekä yleissopimuksen että lapsenhuoltolain keskeinen velvoite on asettaa lapsen etu ensisijaiseksi tehtäessä lasta koskevaa päätöstä.

Ryhmän tehtävä

Ryhmän tehtävänä on:

- 1) arvioida selvitystyössä ilmeneviä kysymyksiä ja käytäntöjä THL:n keräämän taustaineiston pohjalta
- 2) ottaa kantaa selvitystä koskevan valtakunnallisen ohjeistuksen tarpeeseen ja sisältöön
- 3) kuulla tarvittavia asiantuntijoita selvitystä koskevan ohjeistuksen laatimiseksi
- 4) tuottaa sisältöä valtakunnalliseen oppaaseen ja arvioida sen toimeenpanon tuen tarvetta koulutuksella
- 5) arvioida tarvetta kelpoisuusvaatimusten säätämiseksi selvitysten tekemiselle.

Työryhmän kokoonpano

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) määrää asetettavaan ryhmään:

Puheenjohtaja

- **October Martta**, kehittämisspällikkö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, HYVO/HYLA

Jäsenet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) nimeää suostumuksensa mukaisesti asetettavaan ryhmään:

- **Hansson-Anttonen Pia**, käräjätuomari, Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus
- **Kemppainen Outi**, lainsäädäntöneuvos, Oikeusministeriö
- **Malja Marjo**, sosiaalineuvos, Sosiaali- ja terveysministeriö
- **Paananen Tiina**, sosiaalityöntekijä, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
- **Tammela Sari**, johtava sosiaalityöntekijä, Helsingin kaupunki
- **Vaitomaa Johanna**, projektipäällikkö, Ensi- ja turvakotien liitto ry
- **Viholainen Niina**, tulosityksikköpäällikkö, Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä

Sihteerit ja asiantuntijat:

THL määrää ryhmän sihteeriksi erityisasiantuntija **Jaana Tervon**. Ryhmä voi halutessaan kuulla ryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita.

Ryhmän täydentäminen

Ryhmää täydennetään toimikauden aikana tarvittaessa. Varsinaisen jäsenen estyessä hän voi pyytää organisaatiostaan edustajan osallistumaan kokoukseen.

Toimikausi Ryhmän toimikausi alkaa 1.12.2020 ja päättyy 30.9.2021.

Kustannukset ja korvaukset

Ryhmä työskentelee virka-aikana ilman eri korvausta. THL korvaa mahdolliset matkakustannukset erikseen sovittaessa valtion matkustusohjesäännön mukaan.

Ryhmän jäsen voi osallistua työryhmän työskentelyyn vasta, kun jäsenen sidonnaisuuksien arviointi on suoritettu.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Vs. johtaja

Eila Linnanmäki

JAKELU Päätöksessä mainitut
THL/Kirjaamo